

# Облікова картка дисертації

## I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003706

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-09-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:



## II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Калараш Роман Андрійович

2. Roman Kalarash

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0005-8722-5273

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 48007 081 Право

Дата захисту: 27-11-2025

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

### **III. Відомості про організацію, де відбувся захист**

**Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради):** PhD 10809

**Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет внутрішніх справ

**Код за ЄДРПОУ:** 08571096

**Місцезнаходження:** пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство внутрішніх справ України

**Ідентифікатор ROR:**

### **IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію**

**Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет внутрішніх справ

**Код за ЄДРПОУ:** 08571096

**Місцезнаходження:** пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство внутрішніх справ України

**Ідентифікатор ROR:**

### **V. Відомості про дисертацію**

**Мова дисертації:** Українська

**Коди тематичних рубрик:** 10.07.23

**Тема дисертації:**

1. Судова політика як загальноправовий феномен
2. Judicial Policy as a General Legal Phenomenon

**Реферат:**

1. У дисертації вперше у вітчизняній юридичній науці запропоновано цілісну наукову концепцію, що всебічно розкриває сутність судової політики як загальноправового феномену, включаючи її генезу, інституціоналізацію та напрями вдосконалення. Аналіз теоретико-методологічних засад судової політики вказує на таке. До початку ХХ ст. юридична наука не використовувала термін «судова політика» та не сформувала цілісних доктрин щодо цього явища. Водночас існування судової політики як елемента правової реальності підтверджується історичними пам'ятками права, які засвідчують сталу суспільну потребу у справедливому, а іноді й сакралізованому суді, що завжди вимагав наявності політичної волі. У Новий час ідея обмеження влади монарха через незалежне судочинство стала фактичним проявом судової політики. Теорія поділу влади надала цьому явищу чітких контурів. Важливим етапом у становленні розуміння судової політики в ХІХ ст. стала позиція А. де Токвіля, який звернув увагу на особливу політичну роль судді в США, наділеного правом вирішувати справи, керуючись Конституцією. Концептуальне оформлення судової політики у ХХ ст. забезпечили: теорія конституційної юстиції Г. Кельзена, доктрина верховенства права А.

Вена Дайсі та ідея «права як цілісності» Р. Дворкіна, згідно з якою судова діяльність є невід'ємною від політичної моралі. Методологічне підґрунтя осмислення феномену судової політики охоплює комплекс загальнонаукових, спеціально-наукових і галузевих методів пізнання правової дійсності. Визначальну роль у формуванні концептуального бачення судової політики як правового феномену відіграли антропологічний, аксіологічний, діалектичний, герменевтичний, гносеологічний, системно-функціональний підходи, а також методи логічного аналізу, синтезу, індукції та дедукції. Важливими інструментами дослідження стали історико-правовий, формально-юридичний, порівняльно-правовий методи та метод правового прогнозування, які забезпечили цілісність і наукову валідність отриманих результатів. Всебічно доведено, що судова політика як правовий феномен охоплює сукупність внутрішніх і зовнішніх процесів, пов'язаних з організацією, функціонуванням та розвитком судової влади, які реалізуються в контексті забезпечення ефективності правосуддя. Зазначені процеси формують цілісний механізм впливу судової політики на політико-правову систему, соціальну стабільність, економічну динаміку та культурно-ціннісні орієнтири суспільства, зумовлюючи її стратегічну роль у трансформації державної влади. Обґрунтовано, що в умовах демократичного правопорядку судова політика становить інституційну складову правозахисної політики держави, орієнтованої на формування належних умов і передумов для забезпечення конституційного ладу, суспільної моралі, інших фундаментальних цінностей та інтересів. У межах політичної системи сучасного українського суспільства визначальним завданням правозахисної політики є інституціоналізація політико-правових, організаційних і управлінських засад, які гарантують дієвий механізм реалізації та охорони ключових конституційних цінностей. При цьому без належної участі судової влади формування концептуальних основ цієї політики є неможливим. Установлено, що судова політика як інтегральна складова доктрини судового права охоплює комплекс аспектів, пов'язаних зі структурною організацією та функціональним забезпеченням судової системи держави. Вона включає аналіз процесуальних механізмів, формування професійного суддівського корпусу, розроблення стратегічних засад судової діяльності, визначення пріоритетів у правозастосовній практиці, а також конструювання ефективних механізмів гарантування справедливості, доступності та результативності правосуддя для всіх суб'єктів правовідносин. Таким чином, судова політика є не лише теоретичним конструктом, а й функціональним інструментом, що спрямовує розвиток судової системи відповідно до фундаментальних принципів і завдань правової держави.

2. This dissertation is the first in Ukrainian legal science to propose a comprehensive scientific concept that fully reveals the essence of judicial policy as a general legal phenomenon, including its genesis, institutionalisation, and areas for improvement. An analysis of the theoretical and methodological foundations of judicial policy indicates the following: It has been comprehensively demonstrated that, prior to the beginning of the 20th century, legal science did not use the term 'judicial policy' and did not form coherent doctrines regarding this phenomenon. At the same time, the existence of judicial policy as an element of legal reality is confirmed by historical legal monuments, which testify to the constant social need for a fair, and sometimes even sacralised, court, which always required political will. In modern times, the idea of limiting the power of the monarch through independent judiciary became a practical manifestation of judicial policy. The theory of separation of powers gave this phenomenon clear contours. In the 19th century, an important stage in the understanding of judicial policy was the position of A. de Tocqueville, who drew attention to the special political role of judges in the United States, who were vested with the right to decide cases based on the Constitution. In the 20th century, the conceptual formulation of judicial policy was provided by: H. Kelsen's theory of constitutional justice, A. Van Dice's doctrine of the rule of law, and R. Dworkin's idea of 'law as integrity,' according to which judicial activity is inseparable from political morality. It has been established that the methodological basis for understanding the phenomenon of judicial policy encompasses a complex of general scientific, special scientific and sectoral methods of cognition of legal reality. Anthropological, axiological, dialectical, hermeneutic, gnoseological, systemic-functional approaches, as well as methods of logical analysis, synthesis, induction and deduction, played a decisive role in the formation of the conceptual vision of judicial policy as a legal phenomenon. Important research tools included historical-legal, formal-legal, comparative-legal methods and the method of legal forecasting, which ensured the integrity and scientific validity of the results obtained. It has been comprehensively proven that judicial policy as a legal

phenomenon encompasses a set of internal and external processes related to the organisation, functioning and development of the judiciary, which are implemented in the context of ensuring the effectiveness of justice. These processes form a comprehensive mechanism of judicial policy's influence on the political and legal system, social stability, economic dynamics and cultural and value orientations of society, determining its strategic role in the transformation of state power. It has been substantiated that, in a democratic legal order, judicial policy is an institutional component of the state's human rights policy, aimed at creating the necessary conditions and prerequisites for ensuring constitutional order, public morality and other fundamental interests and values. Within the political system of modern Ukrainian society, the key task of human rights policy is to institutionalise the political, legal, organisational and managerial foundations that guarantee an effective mechanism for the implementation and protection of key constitutional values, while without the proper participation of the judiciary, it is impossible to form the conceptual foundations of this policy. It has been established that judicial policy, as an integral component of judicial law doctrine, covers a range of aspects related to the structural organisation and functional support of the state judicial system. It includes the analysis of procedural mechanisms, the formation of a professional judiciary, the development of strategic principles for judicial activity, the identification of priorities in law enforcement practice, and the design of effective mechanisms to ensure fairness, accessibility and effectiveness of justice for all subjects of legal relations. Thus, judicial policy is not only a theoretical construct, but also a functional tool that guides the development of the judicial system in accordance with the fundamental principles and objectives of the rule of law.

**Державний реєстраційний номер ДіР:**

**Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:** Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

**Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:** Не застосовується

**Підсумки дослідження:** Нове вирішення актуального наукового завдання

**Публікації:**

- Калараш Р. А. Еволюція поглядів на судову політику в контексті судового права. Право і безпека. 2024. № 2 (93). С. 44-54.
- Калараш Р. А. Принципи судової політики в системі судово-правових відносин. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2024. Вип. 83, т. 1. С. 50-58.
- Калараш Р. А. Деякі особливості судової політики в Україні XVIII-XX ст. (історико-правовий аспект). Наукові перспективи. 2025. № 5 (59). С. 1163-1174.
- Калараш Р. А. До питання про напрями та шляхи удосконалення судової політики в Україні. Європейські перспективи. 2025. № 1. С. 415-426.

**Наукова (науково-технічна) продукція:**

**Соціально-економічна спрямованість:**

**Охоронні документи на ОПВ:**

**Впровадження результатів дисертації:** Впровадження не планується

**Зв'язок з науковими темами:**

**VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Невзоров Ігор Львович
2. Igor L. Nevzorov

**Кваліфікація:** к. ю. н., доцент, 12.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-2021-7886**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет внутрішніх справ**Код за ЄДРПОУ:** 08571096**Місцезнаходження:** пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство внутрішніх справ України**Ідентифікатор ROR:****VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів****Офіційні опоненти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Гусаров Костянтин Володимирович
2. Kostiantyn V. Gusarov

**Кваліфікація:** д. ю. н., професор, 12.00.03**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-7037-1470**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого**Код за ЄДРПОУ:** 02071139**Місцезнаходження:** вул. Пушкінська, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Россіхін Василь Васильович
2. Vasyl V. Rossikhin

**Кваліфікація:** д. ю. н., професор, 12.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-3423-8896**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет радіоелектроніки

**Код за ЄДРПОУ:** 02071197

**Місцезнаходження:** проспект Науки, Харків, Харківський р-н., 61166, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

### **Рецензенти**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Гудзь Тетяна Іванівна

2. Tetyana I. Gudz

**Кваліфікація:** к. ю. н., доц., 12.00.02

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-6950-6136

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет внутрішніх справ

**Код за ЄДРПОУ:** 08571096

**Місцезнаходження:** пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство внутрішніх справ України

**Ідентифікатор ROR:**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Бугайчук Костянтин Леонідович

2. Kostiantyn L. Buhaichuk

**Кваліфікація:** д. ю. н., професор, 12.00.07

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-2429-5010

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний університет внутрішніх справ

**Код за ЄДРПОУ:** 08571096

**Місцезнаходження:** пр-т Л. Ландау, Харків, Харківський р-н., 61080, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство внутрішніх справ України

**Ідентифікатор ROR:**

## **VIII. Заключні відомості**

